

ที่ มท ๐๘๐๔.๔/๗๕๖

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒๐ เมษายน ๒๕๕๔

เรื่อง ทารือผลการดำเนินการความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก

- อ้างถึง ๑. หนังสือจังหวัดพิษณุโลก ที่ พล ๐๐๓๗.๔/๔๐๗๑ ลงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๔
๒. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๔/ว ๑๖๖๗ ลงวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๐
๓. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๓.๖/ว ๒๐๙๒ ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๐
๔. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิด
ของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

ตามที่จังหวัดพิษณุโลกมีหนังสือขอหารือ กรณีองค์การบริหารส่วนตำบลอรุณฤกษ์ได้แต่งตั้ง
คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด กรณีสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาค ที่ ๑๐
(จังหวัดพิษณุโลก) ตรวจสอบสัญญาจ้าง เลขที่ ๔๗/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๔๙ ขององค์การ
บริหารส่วนตำบลอรุณฤกษ์พบว่า คณะกรรมการดำเนินการประมวลด้วยวิธีการทางระบบอิเล็กทรอนิกส์
ไม่ได้ตรวจสอบว่าราคาที่ได้รับจ้างเสนอแต่ละโครงการนั้นสูงกว่าราคากลางหรืองบประมาณหรือไม่
ทำให้ทางราชการได้รับความเสียหาย จำนวนเงิน ๓๓,๖๕๔.๘๗ บาท โดยองค์การบริหารส่วนตำบลอรุณฤกษ์เห็นว่า
ความเสียหายเกิดจากความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของคณะกรรมการดำเนินการประมวลด้วยวิธีการ
ทางระบบอิเล็กทรอนิกส์และได้มีคำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลอรุณฤกษ์ ที่ ๑๕๘/๒๕๕๓ ลงวันที่
๑๙ เมษายน ๒๕๕๓ ให้นางรัชณี ทับทอง หัวหน้าส่วนการคลัง นางสุพัตรา เนียมเครือ เจ้าหน้าที่
จัดเก็บรายได้ ๕ และนางเพ็ญศรี ปานทอง เจ้าพนักงานพัสดุ ๔ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน จำนวน
๓๓,๖๕๔.๘๗ บาท ต่อมานางรัชณี ทับทอง และนางสุพัตรา เนียมเครือ ได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว
และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลอรุณฤกษ์ได้พิจารณาอุทธรณ์แล้วเห็นว่าคณะกรรมการดำเนินการ
ประมวลด้วยวิธีการทางระบบอิเล็กทรอนิกส์มิได้ตั้งใจให้ทางราชการได้รับความเสียหายหรือเสียประโยชน์
จึงยกเลิกคำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลอรุณฤกษ์ ที่ ๑๕๘/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๕๓
และให้พนักงานส่วนตำบลทั้ง ๓ ราย กลับคืนสู่ฐานะเดิม ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วมีความเห็น ดังนี้

๑. ประเด็นที่จังหวัดหาหรือว่า การประมวลจ้างโครงการถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก
ซอยประมวลศิลป์ ๑ ซอยเสือเล็ก และซอยคงปาน ได้ดำเนินการเมื่อครั้งนายสุทธิพงษ์ ชีพธำรง
ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลอรุณฤกษ์ นายสุทธิพงษ์ ชีพธำรง จึงเป็นคู่กรณีและต้องห้าม
ทำการพิจารณาทางปกครอง ตามนัยมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง
พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดดังกล่าวแต่งตั้ง

/ โดยนายณรินทร์ ...

โดยนายณรินทร์ วัฒนกุลชัย นายกองค์การบริหารส่วนตำบลอรุญญิกคนปัจจุบัน นายณรินทร์ วัฒนกุลชัย จึงไม่มีส่วนได้เสียหรือเกี่ยวข้องในกรณีดังกล่าว นั้น ความเห็นของจังหวัดถูกต้องแล้ว ส่วนกรณีที่ไม่ได้แต่งตั้งปลัดอำเภอผู้ประสานงานประจำตำบลร่วมเป็นกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดตามหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ข้อ ๒ (แจ้งตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๓.๖/ว ๒๐๙๒ ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๐) นั้น ไม่ได้ทำให้คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดดังกล่าวเสียไป และไม่ต้องแก้ไขคำสั่งเพื่อดำเนินการสอบสวนใหม่แต่อย่างใด เนื่องจากตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๘ วรรคสาม กำหนดไว้แต่เพียงว่า การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดให้แต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นหรือหน่วยงานของรัฐอื่นตามที่เห็นสมควร อย่างไรก็ดี แม้คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดังกล่าวไม่ได้เสียไปก็ตาม ในโอกาสต่อไปขอให้จังหวัดพิษณุโลกและองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาดำเนินการตามหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ข้อ ๒ ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๓.๖/ว ๒๐๙๒ ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๐

๒. ประเด็นที่หาหรือว่า คำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลอรุญญิก ที่ ๑๕๘/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๕๓ ได้ให้นางรัชณี ทับทอง นางสุพัตรา เนียมเครือ และนางเพ็ญศรี ปานทอง ชดใช้เงินคืนให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลอรุญญิก เนื่องจากพฤติการณ์ของบุคคลดังกล่าวเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ซึ่งนางรัชณี ทับทอง และนางสุพัตรา เนียมเครือ ได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวข้างต้น แต่นายองค์การบริหารส่วนตำบลอรุญญิก (นายณรินทร์ วัฒนกุลชัย) ได้พิจารณาอุทธรณ์แล้วเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวโดยมิได้พิจารณาจากคำอุทธรณ์ว่าเห็นด้วยกับคำอุทธรณ์หรือไม่ อย่างไร และการให้เหตุผลในการพิจารณาคำสั่งว่าคณะกรรมการดำเนินการประมวลด้วยวิธีการทางระบบอิเล็กทรอนิกส์มิได้ตั้งใจให้ทางราชการเสียหายหรือเสียประโยชน์ไม่ได้หักล้างความเห็นเดิมที่เห็นว่า เป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘ ประกอบกับมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ นั้น เห็นว่า

๒.๑ ตามความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) เรื่องเสรีจตี ๕๒๒/๒๕๕๐ เรื่อง การพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ลงสรุปแนวทางปฏิบัติได้ว่า เมื่อนายองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ได้มีคำสั่งทางปกครองเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบทางละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามความเห็นของกระทรวงการคลังตามข้อ ๑๘ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และได้มีการโต้แย้งความเห็นของกระทรวงการคลังเพื่อให้นายอำเภอบางพลี (ในฐานะผู้กำกับดูแล) วินิจฉัยสั่งการตามที่เห็นว่าถูกต้อง ต่อมาเมื่อมีการอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวโดยไม่ปรากฏว่ามีข้อเท็จจริงที่แตกต่างจากเดิมและไม่มีเหตุผลพิเศษเป็นอย่างอื่น นายองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ย่อมไม่อาจวินิจฉัยเปลี่ยนแปลงความเห็นเดิมได้ แม้มาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ จะบัญญัติให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ รวมทั้งมีอำนาจเปลี่ยนแปลงคำสั่งของตนได้หากเห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ และการที่นายองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ได้วินิจฉัยอุทธรณ์เห็นด้วย

กับคำอุทธรณ์แล้วมีคำสั่งเปลี่ยนแปลงคำสั่งเดิมให้เจ้าหน้าที่ไม่ต้องรับผิดชอบใช้คำสินไหมทดแทน ซึ่งแตกต่างไปจากความเห็นของกระทรวงการคลัง หากนายอำเภอบางพลีในฐานะเป็นผู้กำกับดูแล การปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางโหลงเห็นว่า เป็นการดำเนินการที่ไม่เป็นไปตามกฎหมาย และระเบียบข้อบังคับของทางราชการ นายอำเภอบางพลีต้องสั่งการให้นายกองคการบริหารส่วนตำบลบางโหลง ดำเนินการให้ถูกต้อง หากนายกองคการบริหารส่วนตำบลบางโหลงไม่ดำเนินการให้ถูกต้อง นายอำเภอบางพลี มีอำนาจเรียกให้นายกองคการบริหารส่วนตำบลบางโหลงมาชี้แจงหรือสอบสวนตามนัยมาตรา ๙๐ แห่งพระราชบัญญัติสภาพาบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗

๒.๒ กรณีขององค์การบริหารส่วนตำบลลัญญิกตามข้อหาดังกล่าวนั้น เมื่อนายก องค์การบริหารส่วนตำบลลัญญิกได้วินิจฉัยสั่งการสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิด โดยมีความเห็นสรุปได้ว่า นางรัชณี ทับทอง นางสุพัตรา เนียมเครือ และนางเพ็ญศรี ปานทอง ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามระเบียบแบบแผนของทางราชการถือว่าการกระทำด้วยความประมาทเลินเล่อ อย่างร้ายแรง และองค์การบริหารส่วนตำบลลัญญิกได้ออกคำสั่งให้บุคคลดังกล่าวข้างต้นชดใช้ คำสินไหมทดแทนแล้ว ต่อมาเมื่อบุคคลดังกล่าวได้อุทธรณ์คำสั่งขององค์การบริหารส่วนตำบล หากไม่มีข้อเท็จจริงที่แตกต่างจากเดิมและไม่มีเหตุผลพิเศษเป็นอย่างอื่นนายกองคการบริหารส่วนตำบลลัญญิก ย่อมไม่อาจวินิจฉัยเปลี่ยนแปลงความเห็นเดิมได้ แม้มาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ จะบัญญัติให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่ง ทางปกครองเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ และมีอำนาจเปลี่ยนแปลงคำสั่งของตนได้หากเห็นด้วย กับคำอุทธรณ์ ทั้งนี้ เทียบเคียงความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) เรื่องเสร็จที่ ๕๒๒/๒๕๕๐ ดังกล่าวข้างต้น

สำหรับการพิจารณาอุทธรณ์ของนายกองคการบริหารส่วนตำบลลัญญิก ในกรณีดังกล่าวข้างต้นนั้น เนื่องจากการที่เจ้าหน้าที่จะไม่ต้องรับผิดชอบใช้คำสินไหมทดแทนให้แก่ หน่วยงานของรัฐ ต้องเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ไม่ได้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ ได้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่อ แต่มิได้กระทำการนั้น ไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ตามนัยมาตรา ๑๐ ประกอบมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังนั้น การที่นายกองคการบริหาร ส่วนตำบลลัญญิกพิจารณาอุทธรณ์โดยให้เหตุผลว่าคณะกรรมการดำเนินการประมวลด้วยวิธีการทางระบบ อิเล็กทรอนิกส์มิได้ตั้งใจให้ทางราชการได้รับความเสียหายหรือเสียประโยชน์ แล้วมีคำสั่งองค์การบริหาร ส่วนตำบลลัญญิก ที่ ๒๔๕/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๓ เพิกถอนคำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลลัญญิก ที่ ๑๕๘/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๕๓ ให้พนักงานส่วนตำบลทั้ง ๓ ราย กลับคืนสู่ฐานะเดิม น่าจะไม่ครบถ้วนถูกต้อง และอาจทำให้คำสั่งขององค์การบริหารส่วนตำบลลัญญิก ที่ ๒๔๕/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๓ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะนายกองคการบริหารส่วนตำบลลัญญิกยังไม่ได้ ให้เหตุผลว่าการกระทำดังกล่าวของคณะกรรมการดำเนินการประมวลด้วยวิธีการทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ เป็นความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หรือไม่ ทั้ง ๆ ที่ในการพิจารณาสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบ ทางละเมิดดังกล่าวนายกองคการบริหารส่วนตำบลลัญญิกได้มีความเห็นแล้วว่า คณะกรรมการดำเนินการ ประมวลด้วยวิธีการทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ได้กระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงต้องรับผิดชอบ ใช้คำสินไหมทดแทนให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล

อนึ่ง สำหรับคำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลอรุณภูมิ ที่ ๑๕๘/๒๕๕๓ เรื่อง ให้นำพนักงานส่วนตำบลมาใช้เงินให้กับทางราชการ ลงวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๕๓ ที่อาศัยอำนาจตามนัยมาตรา ๑๐ ประกอบกับมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ออกคำสั่ง นั้น ไม่ถูกต้องและอาจทำให้คำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะการออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชุดใช้ค่าสินไหมทดแทนต้องอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งการออกคำสั่งที่จะเป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้น ไม่ได้มีเฉพาะกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ทำคำสั่งทางปกครองไม่ใช่ผู้มีอำนาจที่แท้จริงหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ทำคำสั่งทางปกครองโดยที่กฎหมายไม่ได้ให้อำนาจไว้ แต่ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนของทางราชการ ก็อาจทำให้คำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมายได้เช่นกัน

๓. ประเด็นข้อหารื้อตามข้อ ๓ และข้อ ๔ ของจังหวัดพิษณุโลก นั้น หากนายอำเภอเมืองพิษณุโลกในฐานะผู้กำกับดูแลองค์การบริหารส่วนตำบลเห็นว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบลอรุณภูมิปฏิบัติไม่เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของทางราชการ นายอำเภอเมืองพิษณุโลกย่อมมีอำนาจดำเนินการตามนัยมาตรา ๙๐ และมาตรา ๙๒ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และหากเกิดความเสียหายแก่องค์การบริหารส่วนตำบลอรุณภูมิ อันเกิดจากการพิจารณาอุทธรณ์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลอรุณภูมิ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลอรุณภูมิจะต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นทั้งหมด หรือไม่ ย่อมเป็นไปตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายชาญนะ เอี่ยมแสง)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

สำนักกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น

ส่วนคดี

โทร. ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖

โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖

“ดำรงธรรมนำไทยให้รุ่งระอาด”